

ОНЛАЈН ОБУКА НА ТЕМА:

„Исклучок од непосредно изведување на доказите“

Скопје
27 октомври 2022 година
ZOOM платформа
Академија за судии и јавни обвинители

м-р Стевчо Донеv јавен обвинител во Вишо јавно обвинителство Штип

Закон за кривичната постапка

- ▶ Закон за кривичната постапка (ЗКП)
- ▶ Членот 388 од ЗКП
- ▶ Исклучок од непосредното изведување на доказите
- ▶ Доказна постапка (од чл.382 до чл.396 од ЗКП)

Доказна постапка

- ▶ Член 382 од ЗКП

- ▶ Изведување докази

- ▶ (1) Доказите се изведуваат по следниов редослед, и тоа:
 - 1) докази на обвинението и докази врзани со имотнoправното барање;
 - 2) докази на одбраната;
 - 3) докази на обвинението за побивање на доказите на одбраната (реплика) и
 - 4) докази на одбраната како одговор на побивањето (дуплика).
- ▶ (2) Во текот на главната расправа секоја од странките може со согласност на другата странка, да се откаже од изведување на доказот кој бил предложен.

Доказна постапка

▶ Член 383 од ЗКП

▶ Начини на испитување

- ▶ (1) При изведување на доказите дозволено е директно, вкрстено и дополнително испитување.
- ▶ (2) Директното испитување го врши странката која го предложила сведокот, односно вештакот или техничкиот советник.
- ▶ (3) Вкрстеното испитување го врши спротивната страна.
- ▶ (4) Дополнителното испитување го врши повторно страната која го повикува сведокот, односно вештакот и прашањата што се поставуваат при ова испитување се ограничени на прашањата поставени во текот на испитувањето на спротивната страна.
- ▶ (5) По завршувањето на испитувањето на странките, претседателот и членовите на советот можат да поставуваат прашања на сведокот, односно вештакот.

Доказна постапка

▶ Член 384 од ЗКП

▶ Директно, вкрстено и дополнително испитување на сведоци

- ▶ (1) Сведокот го испитува странката која го предложила согласно со членот 383 став (2) од ЗКП. Прашањата за сведокот на спротивната странка се ограничени и се однесуваат на прашањата кои претходно биле поставени во текот на испитувањето на сведокот од странката која го предложила. Прашањата на повторното испитување на сведокот од странката која го предложила се ограничени и се однесуваат на прашањата поставени во текот на испитувањето на сведокот од спротивната странка.
- ▶ (2) Прашањата што наведуваат на одговор не можат да се поставуваат во текот на директното испитување, освен во случаите кога има потреба да се појаснат изјавите на сведокот. По правило, прашања кои наведуваат на одговор се дозволени само во текот на вкрстеното испитување.

Доказна постапка

▶ Член 385 од ЗКП

▶ Правила на судот во процесот на изведување докази

- ▶ (1) Претседателот на советот ќе го контролира начинот и редоследот на испитување на сведоците и вештаците и изведувањето на доказите водејќи сметка за ефикасност, економичност на постапката и по потреба за утврдување на вистината.
- ▶ (2) Претседателот на советот по приговор од странките ќе забрани прашање и одговор на прашање кое веќе е поставено, ако го оцени како недопустливо или ирелевантно за предметот.
- ▶ (3) Претседателот на советот, ќе одбие изведување на доказ за кој смета дека е непотребен и без значење за предметот и за тоа ќе даде кратко образложение.
- ▶ (4) Претседателот на советот по приговор од странките ќе забрани поставување на прашања кои во себе содржат и прашање и одговор, освен при вкрстено испитување.
- ▶ (5) Претседателот на советот на предлог на странката што го предложила сведокот ќе одобри вкрстено испитување, ако поради исказот што го дава сведокот на главната расправа не може повеќе да се смета како сведок на странката што го предложила.
- ▶ (6) Претседателот на советот за време на изведување на доказите се грижи за достоинството на странките, обвинетиот, сведоците и вештаците.
- ▶ (7) Во текот на целата доказна постапка претседателот на советот се грижи за дозволеноста на прашањата, валидноста на одговорите, праведно испитување и оправданоста на приговорите.
- ▶ (8) За приговорите изнесени усно на главна расправа во процесот на испитување на сведоците, вештаците и оштетениот, судијата одлучува веднаш со решение.

Доказна постапка

▶ Член 386 од ЗКП

▶ Испитување на сведок

- ▶ (1) Пред испитувањето на сведок, претседателот на советот ќе го опомене за должноста да му изнесе на судот сè што му е познато за предметот и ќе го предупреди дека лажното сведочење е кривично дело.
- ▶ (2) Сведокот дава заклетва пред сведочењето која гласи: „Се колнам во својата чест дека за сè што ќе бидам прашан ќе зборувам вистина и дека ништо што сум видел и слушал нема да премолчам“.
- ▶ (3) Претседателот на советот ќе го предупреди или парично ќе го казни учесникот во постапката или кое било друго лице кое му се заканува, го навредува или ја доведува во прашање безбедноста на сведокот. По предлог од странките, судот може да им нареди на полициските органи да преземат неопходни мерки за заштита на сведокот.
- ▶ (4) Доколку при дејствија од ставот (3) на овој член е сторено кривично дело кое се гони по службена должност, судот го известува надлежниот обвинител.

Доказна постапка

▶ Член 387

▶ Испитување на вештак и технички советник

- ▶ (1) Пред испитување на вештакот, судот ќе го опомене на должноста да го изнесе мислењето на јасен начин и во согласност со правилата на струката, и ќе го предупреди дека дадениот лажен исказ за наодот и мислењето претставува кривично дело.
- ▶ (2) Вештакот пред испитувањето полага заклетва која гласи: „Се колнам во својата чест дека вештачењето го извршив совесно и според правилата на својата струка и сè што ќе изјавам во врска со истото е точно.“
- ▶ (3) Ако некоја од странките бара вештото лице да се испита на главната расправа, писмениот наод и мислење ќе бидат прифатени како доказен материјал само ако вештото лице кое го изработило вештиот наод и мислење дало свој исказ на главната расправа и била дадена можност да биде вкрстено испрашано.
- ▶ (4) Одредбите за испитување на вештак соодветно ќе се применуваат и за испитување на техничките советници.

Доказна постапка

▶ Член 388 од ЗКП

▶ Исклучок од непосредно изведување на доказите

- ▶ (1) Доколку докажувањето на еден факт се заснова врз забележување од некое лице, тоа треба лично да се испита на главната расправа, освен во случаите кога се испитува заштитен сведок согласно со членот 228 од ЗКП. Испитувањето не може да се замени со читање на записник од негов претходно даден исказ, ниту со писмена изјава.
- ▶ (2) Исказите на сведоците дадени во истражната постапка и изјавите собрани во рамки на дејствијата на одбраната во текот на истражната постапка може да се користат при вкрстено испрашување или при побивање на изнесени наводи или во одговор на побивање, заради оцена на веродостојноста на исказите дадени на главната расправа.
- ▶ (3) Записници за дадени искази на доказното рочиште можат со одлука на судот да се изведат како доказ со читање или репродуцирање.
- ▶ (4) Доколку по започнувањето на главната расправа се појават индиции врз основа на кои може да се заклучи дека сведокот бил изложен на насилство, закана, ветување на пари или друга корист, за да не сведочи или лажно да сведочи на главната расправа, исказите на сведокот дадени пред јавниот обвинител во претходната постапка може со одлука на судот да се изведат како доказ.
- ▶ (5) По исклучок од ставот (1) на овој член, записници за дадени искази пред јавен обвинител, може со одлука на судот да се изведат како доказ со читање или репродуцирање, ако лицето кое го дало исказот починало, душевно заболело или и покрај сите со закон предвидени средства за негово пронаоѓање останало недостапно.

Доказна постапка

- ▶ Член 389 од ЗКП

- ▶ Постапка со испитани сведоци и вештаци

- ▶ (1) Испитаните сведоци и вештаци остануваат во судницата, ако претседателот на советот не одлучи да ги пушти или привремено отстрани од судницата.
- ▶ (2) По предлог на страните или по службена должност, судот може да нареди испитаните сведоци и вештаци да се отстранат од судницата и подоцна повторно да бидат повикани и повторно да се испитаат во присуство или отсуство на други сведоци или вештаци.

Доказна постапка

▶ Член 390 од ЗКП

▶ Испитување на сведок кој не може да дојде пред судот

- ▶ (1) Ако на главната расправа се дознае дека сведокот не може да дојде пред суд или доаѓањето му е значително отежнато, советот може ако смета дека неговиот исказ е важен да нареди сведокот да се испита преку видеоконференциска врска согласно со членовите 82 и 83 од ЗКП или да го испита надвор од главната расправа претседателот на советот или судија член на советот.
- ▶ (2) Ако е потребно да се изврши увид или реконструкција надвор од главната расправа ќе ги изврши претседателот на советот или судија член на советот.
- ▶ (3) Странките и оштетениот ќе се известат секогаш, кога и на кое место ќе се испита сведокот, односно ќе се изврши увидот или реконструкцијата со задолжително присуство на странките на тие дејствија.

Доказна постапка

▶ Член 391 од ЗКП

▶ Испитување на обвинетиот

- ▶ (1) По предлог на одбраната се врши испитување на обвинетиот.
- ▶ (2) Испитувањето започнува со прашања на бранителот, а потоа прашања поставуваат обвинителот, оштетениот и сообвинетите, согласно со членот 384 од ЗКП.
- ▶ (3) Доколку на главната расправа обвинетиот не даде исказ или даде поинаков исказ за одделни факти или околности, јавниот обвинител може да бара да се прочита или репродуцира исказот на обвинетиот даден претходно во постапката согласно со членот 207 од ЗКП.
- ▶ (4) Советот може по исклучок да одлучи обвинетиот привремено да се оддалечи од судницата, ако сообвинетиот или сведокот одбива да даде исказ во негово присуство или ако околностите покажуваат дека во негово присуство нема да ја зборува вистината. Откако ќе се врати во судницата, на обвинетиот ќе му биде прочитан исказот на сообвинетиот, односно сведокот.

Доказна постапка

▶ Член 392 од ЗКП

▶ Записници за доказен материјал

- ▶ (1) Материјалните докази како записник за увид, потврда за одземени и вратени предмети, книги, списи и друго, кои не се повторливи на главната расправа, ќе се внесат во записникот за главна расправа.
- ▶ (2) Доказите од ставот (1) на овој член се доставуваат во оригинал.
- ▶ (3) По исклучок од ставот (2) на овој член може да се користи како доказ и заверен препис или заверена копија.
- ▶ (4) Доказниот материјал од ставот (1) на овој член се чита ако странките поинаку не се договорат.

Доказна постапка

▶ Член 394 од ЗКП

▶ Дополнение на доказна постапка

- ▶ (1) По завршената доказна постапка странките и оштетениот може да стават предлози за дополнение на доказна постапка за нови околности што се јавиле во текот на главната расправа.
- ▶ (2) Заради отстранување на противречностите во наодите и мислењата на вешти или стручни лица, судот по предлог на странките или по службена должност може да определи супер вештачење. Супер вештачењето судот го определува по електронски пат со примена на правилото на случаен избор од регистарот на вештаци, во присуство на двете странки, односно на тужителот и бранителот.
- ▶ (3) Ако не бидат ставени предлози за дополнение на доказна постапка или ако предлогот биде одбиен, советот, односно претседателот на советот ќе објави дека доказната постапка е завршена.

ПРЕСУДА - Изрекување на пресуда

▶ Член 399 од ЗКП

▶ Докази врз кои се заснова пресудата

- ▶ (1) Судот ја заснова пресудата само врз фактите и доказите што се изнесени на главната расправа.
- ▶ (2) Судот е должен совесно да го оцени секој доказ поединечно и во врска со другите докази и врз основа на таква оцена да изведе заклучок дали некој факт е докажан.

▶ Член 400 од ЗКП

▶ Докази врз кои не може да се заснова пресудата

- ▶ (1) Пресудата не може да се заснова само врз основа на исказот на загрозениот сведок прибавен со примена на одредбите за прикривање на нивниот идентитет или изгледот заради негова заштита и заштита на негови блиски лица.
- ▶ (2) Пресудата не може да се заснова само врз основа на исказ изведен согласно со членот 388 ставови (2) и (3) од ЗКП.

Доказно рочиште

- ▶ Доказно рочиште (од чл.312 од чл.318 од ЗКП)
 - ▶ Член 318 од ЗКП
 - ▶ Употреба на доказите изведени на доказното рочиште
- ▶ Доказите изведени на доказното рочиште може да се употребат на главната расправа само против оној обвинет чиј бранител бил присутен во текот на изведувањето на доказите на доказното рочиште, освен ако изречно се откажал од правото на бранител.

Судска практика

- ▶ Примери од судска практика

„Исклучок од непосредно изведување на доказите“

- ▶ Благодарам на вниманието!